

PÍSEMNÁ PŘÍPRAVA

Název předmětu: Taktika dělostřelectva
Garant předmětu: kpt. Ing. Jan IVAN, Ph.D.
Zpracoval: kpt. Ing. Jan IVAN, Ph.D.
Téma: T2: Základní ustanovení o dělostřelectvu (4p + 2c + 2k)
Vzdělávací cíl: Charakterizovat dělostřelectvo, objasnit jeho místo a úlohu v AČR a seznámit s jeho organizací, výzbrojí a perspektivami.

Obsah:

- 1) Charakteristika dělostřelectva, jeho místo a úloha
- 2) Struktura dělostřelectva
- 3) Výzbroj dělostřelectva AČR
- 4) Perspektivy rozvoje dělostřelectva AČR
- 5) Doporučená literatura

1) Charakteristika dělostřelectva, jeho místo a úloha

Pozemní dělostřelectvo (Field Artillery), obecně, je součástí sil bojové podpory a je určeno zejména k palebné podpoře bojových jednotek a útvarů při vedení taktických činností ve všech druzích operací.

Dělostřelectvo představuje systém nepřímé palby (IFS, Indirect Fire System). Jeho palebné působení je výsledkem zvládnutí intelektuálně náročných postupů při současném propojení řady technicky rozvinutých a technologiemi podmíněných podsystémů. Dělostřelectvo jako IFS je tedy „System of systems“.

„System of systems“ dělostřelectva zahrnuje následující součásti:

- podsystém dělostřeleckého průzkumu (Surveillance, Target Acquisition, STA);
- podsystém velení dělostřelectva včetně řízení jeho palby a koordinace palebné podpory (Command, Control and Information System, C2IS);
- podsystém dělostřeleckých zbraní (Delivery Platforms);
- podsystém dělostřelecké munice (Munitions);
- podsystém doplňování dělostřeleckou municí (Ammunition Resupply System).

Místo a úloha dělostřelectva AČR

Dělostřelectvo AČR je druhem vojska. Je určeno k přímé a všeobecné palebné podpoře boje mechanizovaného vojska (mechanizovaných, tankových, lehkých motorizovaných, výsadkových, pěších a jiných vševojskových součástí) a k vedení boje s dělostřelectvem protivníka (protibaterijní činnost). Podílí se i na plnění jiných úkolů palebného působení na protivníka. Speciální municí zabezpečuje plnění úkolů zaminování, osvětlování a zadýmování terénu.

Minometné jednotky jsou určeny k přímé palebné podpoře boje jednotek mechanizovaných praporů (minomety střední ráže) a lehkých motorizovaných a výsadkového praporu (minomety malé ráže). S využitím speciální munice mohou minometné jednotky provádět také zadýmování a osvětlování terénu.

Bojovou činnost dělostřelectvo vede v rámci AČR nebo v rámci spojeneckých uskupení. Palebnou podporu svazkům, útvarům a jednotkám AČR, NATO i EU je schopno poskytnout ve všech druzích operací. Je schopno se zapojit do systému ochrany vojsk v oblasti ochrany proti raketovým, dělostřeleckým a minometným palbám (Counter-Rockets Artillery and Mortar – C-RAM). Ve prospěch podporovaných jednotek je schopno vyčlenit průzkumné prostředky (Forward Observer – FO) k vedení nepřetržitého průzkumu sloužícího k identifikaci, určení polohy a charakteru protivníka.

Činnost dělostřelectva je nedílnou součástí boje a jedním z předpokladů dosažení úspěchu v boji (operaci). Dělostřelectvo působí na protivníka především palbou se smrtícími (letálními) nebo nesmrtícími (neletálními) účinky. Hlavním obsahem činnosti dělostřelectva je dělostřelecká podpora, která je součástí palebné podpory boje vševojskových svazků, útvarů a jednotek.

2) Struktura dělostřelectva

Pro plnění úkolů je dělostřelectvo AČR vyzbrojeno děly a minomety. Součástí dělostřelectva jsou i prvky určené k zabezpečení velení, k vedení dělostřeleckého průzkumu a k topograficko-geodetické a meteorologické přípravě jeho činnosti.

- **Hlavnové dělostřelectvo** (Tube Artillery) je součástí 13. dělostřeleckého pluku (Jince). Útvary a jednotky (oddíly a baterie) 13.dp jsou vyzbrojeny samohybnými kanonovými houfnicemi střední ráže a určeny zejména k posilování úkolových uskupení AČR.
- **Minometné jednotky** (Mortar Units) jsou minometné baterie a čtyři bojových praporů a jsou jejich organickou součástí (dislokovány spolu s mpr, lmopr, vpr) a jsou nedílnou součástí dělostřelectva AČR. Jsou tvořeny jednotkami samohybných a vezených minometů střední ráže a četami minometů malé ráže.
- **Řídicími orgány dělostřelectva AČR** jsou v míru i za války vševojskoví a dělostřelečtí velitelé na různých úrovních velení. V rámci organizační struktury AČR jsou dělostřelečtí funkcionáři podřízeni vševojskovým funkcionářům. V rámci organizační struktury dělostřelectva mají dělostřelečtí velitelé nedílnou velitelskou pravomoc.
- Zastoupení odborných funkcionářů dělostřelectva na různých úrovních velení představuje tabulka č.1.

Úroveň velení	Řídící orgán	odborný řídící orgán	Pozn.
GŠ AČR	náčelník GŠ AČR	náčelník dělostřelectva/73	vedoucí oddělení dělostřelectva - náčelník dělostřelectva odboru pozemních sil/SRPS
VPozS	velitel PozS	důstojník ČVO 14 štábu/72	náčelník oddělení druhů vojsk odboru bojové přípravy
4. brn, 7. mb	velitel brigády	důstojník ČVO 14 štábu/64	důstojník ČVO 14 skupiny plánování
bojový prapor	velitel praporu	důstojník ČVO 14 štábu/62	důstojník ČVO 14 skupiny plánování

Tabulka č. 1. Zastoupení odborných funkcionářů dělostřelectva ve struktuře velení AČR (platné k 1. 7. 2020)

Dělostřelecký pluk (13. dp) – je dělostřelecky svazek; je složen z děl. oddílů, velitelských a zabezpečovacích jednotek. Dělostřelecký pluk vede jednotlivými oddíly palebnou (dělostřeleckou) podporu (všeobecnou nebo přímou) vševojskových svazků a útvarů nebo na jejich základě vytvářených úkolových uskupení. Pluk je výzbrojen 152mm ShkH vz. 77 (DANA).

Baterie velení a průzkumu – jednotka; je složena z čtyř technického průzkumu (Sněžka-M), radiolokační čtyř (ARTHUR) a čtyř podpory velení.

Palebná baterie aktivních záloh – jednotka, jejímž úkolem je doplnit mírově existující nenaplněné SM u 13.dp a rozvinovaných nebo vytvářených útvarů v OS ČR. Dále zabezpečuje odbornou přípravu příslušníků palebné baterie AZ.

Prvek posádkové podpory – prvek velení a řízení, jehož úkolem je komplexně zabezpečovat využívání určených posádkových zařízení, chod posádky a výcvik jednotek na posádkovém cvičišti.

Rota logistiky – jednotka; zabezpečuje všestrannou logistickou podporu pluku a jeho oddílů. Je složena čet, která zabezpečují zásobování materiálem a municí, přípravu stravy v poli a základní opravy techniky a výzbroje pluku. Součástí RL jsou také sklady jednotlivých materiálových uskupení.

Obvaziště – jednotka; provádí život zachraňující lékařské zákroky, třídí a ošetřuje raněné a zabezpečuje jejich odsun do zařízení vyšší etapy zdravotnického zabezpečení (např. polní nemocnice). Je vybavena polní převazovnou a vozidly pro přepravu raněných.

Dělostřelecký oddíl (131. a 132. do) – útvar; je základní taktická jednotka dělostřelectva. Bojovou činnost vede v sestavě dělostřeleckého pluku nebo samostatně. Při samostatné činnosti plní taktické úkoly jako celek nebo po bateriích. Je určen k dělostřelecké podpoře vševojskových svazků a útvarů a z nich vytvářených úkolových uskupení.

- **Baterie řízení palby** – jednotka; je určena k zabezpečení spojení a velení a řízení palby děl. oddílu, k provádění topograficko-geodetické a meteorologické přípravy, ženijní podpory, chemického zabezpečení a výstavbě a zajištění místa velení oddílu. Zahrnuje prvek pro koordinaci palby (palebné podpory) brigády (BÚU, brigádního úkolového uskupení).
- **Baterie koordinace palebné podpory** – jednotka. Jejím úkolem je vyčleňovat jednotky, které vedou dělostřelecký průzkum ve prospěch podporovaných brigádních úkolových uskupení a tvoří základ pracovišť koordinace společné palebné podpory na všech úrovních.
 - **Skupina koordinace palebné podpory brigády** – jednotka, jejíž příslušníci tvoří základ brigádního pracoviště koordinace společné palebné podpory (střediska koordinace palby SKP). Jedná se o jednotku v síle družstva.
 - **Průzkumný tým** - jednotka; je určena k provádění základního dělostřeleckého průzkumu. Zahrnuje **skupinu koordinace palebné podpory praporu**, jejíž příslušníci tvoří základ praporního pracoviště koordinace společné palebné podpory (místa koordinace palby SKP). Jedná se o jednotku v síle družstva.
- **Palebná baterie** – jednotka; je základní palebnou jednotkou dělostřelectva. Baterie vede bojovou činnost v rámci oddílu nebo samostatně. Při samostatné činnosti působí jako celek nebo po částech, zpravidla po četách. Při samostatné činnosti je určena především k přímé palebné podpoře praporů a rot.
 - **Palebná četa** – jednotka; je palebná dělostřelecká jednotka vyzbrojená děly a nezbytnými prostředky pro dopravu munice. Taktické úkoly plní zpravidla v sestavě baterie. Palebné úkoly plní v sestavě baterie nebo samostatně.
 - **Četa řízení palby** – jednotka; je určena k zabezpečení spojení a velení a řízení palby palebné baterie, k provádění rekognoskace přesunových os a prostorů rozmístění baterie a k zajištění vybraných prvků její bojové sestavy.

Minometná baterie – jednotka; jsou organickou součástí mechanizovaných praporů a nedílnou součástí dělostřelectva AČR. Jedná se o palebnou jednotku určenou k vedení přímé palebné podpory rot a taktických uskupení vytvářených na úrovni praporů. Jsou vyzbrojeny minomety střední ráže (120 mm).

Minometné čety lehkých motorizovaných praporů a výsadkového praporu jsou součástí jejich rot zbraní a jsou vyzbrojeny minomety malé a střední ráže (60 a 81mm).

3) Výzbroj dělostřelectva AČR

Dělostřelecké zbraňové komplety – efektory

- 152mm ShKH vz.77
- 120mm M vz. 82 PRAM-L
- 120mm M vz. 85 PRAM-S
- 81mm m EXPAL
- 60mm minomet ANTOS-LR

Dělostřelecké průzkumné prostředky – senzory

- PK LOS (LOS-M)
- PK SNĚŽKA (SNĚŽKA-M)
- PK LOV Pz
- ARTHUR

4) Perspektivy rozvoje dělostřelectva AČR

Zatímco prostředky dělostřeleckého základního a technického průzkumu se dařilo v uplynulých letech modernizovat (LOS, Sněžka) nebo pořizovat i nové (ARTHUR, LOV Pz, PzPK), tak další rozvoj schopností dělostřelectva AČR je spojen zejména s akvizicí moderních dělostřeleckých zbraňových kompletů ráže 155 mm (ráže NATO), která by měla být pořízena v roce 2022.

Moderní děla ráže NATO s délkou hlavně 52 umožňují dostřel s konvenční municí i speciální municí na vzdálenosti až okolo 60 km. Ráže 155 mm je zároveň základní podmínkou pro nákup a použití pokročilé anebo vysoce přesné (PGM) dělostřelecké munice jako např. EXCALIBUR nebo BONUS.

5) Doporučená literatura

Základní

Děl-1-1, 2018. *Bojové použití dělostřelectva armády České republiky*. Praha: Ministerstvo obrany ČR.

Pub-31-10-01. *Pozemní síly v operacích*. Odbor doktrín Vyškov: VeV-VA, 2011. 294 s. – kapitola 7.

Pub-35-14-01. *Bojové použití dělostřelectva*. Vyškov: Odbor doktrín VeV-VA, 2013. 203 s. – kapitola 1.1 a 2.

AArtyP-5, 2015. *NATO Fire Support Doctrine*. NATO NSO.

Doporučená:

Koncepce výstavby Armády České republiky 2030 [online], 2019. Praha: Ministerstvo obrany ČR - VHÚ Praha. Dostupné také z:

http://www.mocr.army.cz/images/id_40001_50000/46088/koncepce__2030.pdf

Bílá kniha o obraně. 1. vydání. Praha: MO ČR-OKP, 2011. 168 s. ISBN 978-80-7278-564-3